

ΚΕΙΜΕΝΟ

Ἐγὼ τοίνυν σου τότε ταῦτα λέγοντος ὑπέλαβον, ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορικὴ ἄδικον πρᾶγμα, ὃ αἰεὶ περὶ δικαιοσύνης τοὺς λόγους ποιεῖται· ἐπειδὴ δὲ ὀλίγον ὕστερον ἔλεγες, ὅτι ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ κἂν ἀδίκως χρῆτο, οὕτω θαυμάσας καὶ ἠγησάμενος οὐ συνάδειν τὰ λεγόμενα ἐκείνους εἶπον τοὺς λόγους, ὅτι εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τὸ ἐλέγχεσθαι ὥσπερ ἐγὼ, ἄξιον εἶη διαλέγεσθαι, εἰ δὲ μή, ἔαν χαίρειν ὕστερον δὲ ἡμῶν ἐπισκοπούμενων ὄρας δὴ καὶ αὐτός· ὅτι αὐτὸ ὁμολογεῖται τὸν ῥητορικὸν ἀδύνατον εἶναι ἀδίκως χρῆσθαι τῇ ῥητορικῇ καὶ ἐθέλειν ἀδικεῖν. Ταῦτα οὖν ὅπῃ ποτέ ἔχει, μὰ τὸν κύνα, ὦ Γοργία, οὐκ ὀλίγης συνουσίας ἐστὶν ὥστε ἰκανῶς διασκέψασθαι.

Πλάτωνας, Γοργίας 460-461, Β

ὑπέλαβον= νόμισα, πίστεψα
συνουσία= συναναστροφή, συζήτηση

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

B.1 Να μεταφράσετε το κείμενο.

Μονάδες 20

B.2 α.

ὑπέλαβον: γ' πληθυντικό ευκτικής μέλλοντα, β' ενικό προστακτικής στην παθητική φωνή.

χρῆτο: β' ενικό οριστικής παρατατικού, απαρέμφατο παρακειμένου.

συνάδειν: β' πληθυντικό υποτακτικής ενεστώτα, μετοχή μέλλοντα στο αρσενικό γένος, δοτική πληθυντικού.

ἐλέγχεσθαι: γ' ενικό προστακτικής παρακειμένου, γ' πληθυντικό οριστικής υπερσυντελείκου στη φωνή που βρῖσκεται.

ἐπισκοπούμενων: απαρέμφατο παθητικού αορίστου α' και β', γ' πληθυντικό προστακτικής παρακειμένου.

Μονάδες 5

B.2 β.

ταῦτα: γενική πληθυντικού στο θηλυκό γένος.

ὁ: δοτική πληθυντικού στο θηλυκό γένος.

Μονάδες 2

ἄδικον, ὀλίγον, ἰκανῶς: να γραφούν οι αντίστοιχοι τύποι στους άλλους βαθμούς.

Μονάδες 3

B.3.α.

ὃ αἰεὶ περὶ δικαιοσύνης τοὺς λόγους ποιεῖται: Να αναγνωριστεί η δευτερεύουσα πρόταση (εἶδος, συντακτικὴ θέση, εισαγωγή, εκφορά).

εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τὸ ἐλέγχεσθαι: Να βρείτε την απόδοση αυτής της υποθετικής πρότασης και να αναγνωρίσετε το εἶδος του υποθετικού λόγου.

Λέγοντος, ἠγησάμενος, ἐπισκοπούμενων: να αναλυθούν στις αντίστοιχες δευτερεύουσες προτάσεις.

τὸ ἐλέγχεσθαι, ἀδύνατον εἶναι, ἐθέλειν, διασκέψασθαι: να αναγνωριστεί το εἶδος, η συντακτικὴ θέση και το υποκείμενο των απαρεμμάτων.

Μονάδες 10

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Εγώ βέβαια, την ώρα που εσύ τότε έλεγες αυτά τα λόγια, πίστεψα ότι ποτέ μέχρι τώρα η ρητορική τέχνη δεν θα μπορούσε να είναι κάτι άδικο, εφόσον αυτό διαρκώς πραγματεύεται το θέμα της δικαιοσύνης. Και, όταν μετά από λίγο υποστήριζες ότι ο ρήτορας τη ρητορική τέχνη ακόμα κι αν με δόλιο τρόπο την χρησιμοποιεί..., τόσο πολύ επειδή ένιωσα κατάπληξη και επειδή θεώρησα ότι δεν είναι ταιριαστά, όσα λέγονται, είπα εκείνα τα λόγια, ότι, δηλαδή, εάν πίστευες ότι η κριτική σκέψη είναι κέρδος, όπως εγώ (πιστεύω), άξιζε να συζητήσουμε, διαφορετικά, άφησέ το να χαίρεται. Και έπειτα, την ώρα που εμείς επανεξετάζουμε (το θέμα) βλέπεις βέβαια και ο ίδιος ότι πάλι ομολογείται (από όλους) ότι ο ρήτορας δεν μπορεί να χρησιμοποιεί με δόλιο τρόπο τη ρητορική και να θέλει να διαπράξει αδικία. Αυτά λοιπόν, με ποιόν τρόπο τέλος πάντων ισχύουν, μα τους σκύλους, Γοργία, χρειάζονται μεγάλη συζήτηση ώστε να εξεταστούν διεξοδικά σε ικανοποιητικό βαθμό.

B.2 α.

υπέλαβον: υπολήψοιντο, υπολήφθητι

χρῆτο: ἔχρῳ, κεχρήσθαι

συνάδειν: συνάδητε, συνασομένοις

ἐλέγχεσθαι: ἐληλέχθων/ἐληλέχθωσαν, ἐληλεγμένοι ἦσαν

ἐπισκοπομένων: σκοπῆναι, σκεφθῆναι, ἐπεσκέφθων/ἐπεσκέφθωσαν

B.2 β.

ταῦτα: τούτων

ὅ: αἷς

ἄδικον/ἀδικώτερον/ἀδικώτατον

ὀλίγον/μείον-ἔλαττον-ἥττον/ὀλίγιστα-ἐλάχιστα-ἥκιστα

ἱκανῶς/ἱκανώτερον/ἱκανώτατα

B.3.α.

-ὃ ἀεὶ περὶ δικαιοσύνης τούς λόγους ποιεῖται: Δευτερεύουσα αναφορική-υποθετική πρόταση, προσδιοριστική με ὄρο αναφοράς το πράγμα. Εισάγεται με την αναφορική αντωνυμία ὃ (=εἰ τοῦτο) κι εκφέρεται με οριστική (**ποιεῖται**). **Ἡ απόδοση βρίσκεται στη δευτερεύουσα ειδική πρόταση** «ὡς οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορική ἄδικον πρᾶγμα». Πρόκειται για εξαρτημένο υποθετικό λόγο που λειτουργεῖ στον πλάγιο λόγο κρίσης με ῥήμα εξάρτησης το δοξαστικό **υπέλαβον**. **Στον ευθύ λόγο θα εἶχαμε:**

Ἐγώ τοίνυν σου τότε ταῦτα λέγοντος υπέλαβον:

«ὃ ἀεὶ περὶ δικαιοσύνης τούς λόγους **ποιεῖται**: ΥΠΟΘΕΣΗ {ὃ (=εἰ τοῦτο) +οριστική}

οὐδέποτ' ἂν εἴη ἡ ῥητορική ἄδικον πρᾶγμα: ΑΠΟΔΟΣΗ {δυνητική ευκτική}

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το πραγματικό.

-εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τό ἐλέγχεσθαι:

ΥΠΟΘΕΣΗ: εἰ μὲν κέρδος ἡγοῖο εἶναι τό ἐλέγχεσθαι

ΑΠΟΔΟΣΗ: ὅτι.....ἄξιον εἶη διαλέγεσθαι

ΕΞΑΡΤΗΣΗ: ...εἶπον...

ΑΡΑ ΕΞΑΡΤΗΜΕΝΟΣ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΣ ΛΟΓΟΣ

ΕΥΘΥΣ ΛΟΓΟΣ:

ΕΞΑΡΤΗΣΗ: ...εἶπον...:

ΥΠΟΘΕΣΗ: εἰ (σύ) μὲν κέρδος ἡγεῖ εἶναι τό ἐλέγχεσθαι

ΑΠΟΔΟΣΗ: ἄξιον ἐστὶ διαλέγεσθαι

Ο υποθετικός λόγος δηλώνει το πραγματικό.

λέγοντος: καθ' ὃν χρόνον σύ ἔλεγες
ἡγησάμενος: ἐπεὶ ἡγησάμην
ἐπισκοπούμενων: ἐν ᾧ ἡμεῖς ἐπισκοπούμεθα

τό ἐλέγχεσθαι: ἑναρθρο ἀπαρέμφατο υποκείμενο του ἀπαρεμφάτου **εἶναι**, ετεροπροσωπία, υποκείμενο ἀπαρεμφάτου το τινά (εννοεῖται).

ἀδύνατον εἶναι: εἰδικό ἀπαρέμφατο, υποκείμενο του ἀπρόσωπου ρήματος **ὁμολογεῖται**, ετεροπροσωπία, **υποκείμενο ἀπαρεμφάτου ἐθέλειν**.

ἐθέλειν: τελικό ἀπαρέμφατο, υποκείμενο ἀπρόσωπου ἀπαρεμφάτου **ἀδύνατον εἶναι**, ετεροπροσωπία, υποκείμενο ἀπαρεμφάτου **τόν ῥητορικόν**.

διασκέψασθαι: ἀπαρέμφατο σε θέση ρήματος, σε δευτερεύουσα συμπερασματική πρόταση, για να δηλώσει συμπέρασμα ἐνδεχόμενο ἢ πιθανό.

Επιμέλεια ἀγνωστου θέματος Χατζηϊωαννίδου Τ. Κωνσταντίνα